

Codul de procedură civilă și taxele de timbru

Ediție actualizată la
1 septembrie 2023

Cuprins general

Codul de procedură civilă	1
<i>Index</i>	331
1. Legea nr. 76/2012 pentru punerea în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă (<i>extras</i>)	347
2. Legea nr. 2/2013 privind unele măsuri pentru degrevarea instanțelor judecătorești, precum și pentru pregătirea punerii în aplicare a Legii nr. 134/2010 privind Codul de procedură civilă (<i>extras</i>)	352
3. Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru	357

Codul de procedură civilă și taxele de timbru

Ediție actualizată la
1 septembrie 2023

(3) Dispozițiile alin. (1) și (2) se aplică în mod corespunzător și în cazul procurorilor, asistenților judiciari și grefierilor.

Recurs în interesul legii. Prin Decizia nr. 7/2016 (M. Of. nr. 461 din 22 iunie 2016), Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul competent să judece recursul în interesul legii, a admis recursul în interesul legii formulat de Colegiul de conducere al Înaltei Curți de Casație și Justiție privind interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 127 alin. (1) și (3) din Codul de procedură civilă și a stabilit:

„(...) II. Art. 127 alin. (1) și (3) din Codul de procedură civilă trebuie interpretat, sub aspectul noțiunii de «grefier», în sensul că este aplicabil și în cazul reclamantilor care fac parte din personalul auxiliar de specialitate (grefier) la parchetele de pe lângă instanțele judecătorești”.

Art. 128. Incidente privind arbitrajul. Competența ce revine instanțelor judecătorești în legătură cu incidentele privind arbitrajul reglementat de prezentul cod aparține în toate cazurile tribunalului în circumscripția căruia are loc arbitrajul.

Capitolul IV. Incidente procedurale privitoare la competența instanței

Secțiunea 1. Necompetența și conflictele de competență

Art. 129. Excepția de necompetență. (1) Necompetența este de ordine publică sau privată.

(2) Necompetența este de ordine publică:

1. în cazul încălcării competenței generale, când procesul nu este de competența instanțelor judecătorești;

2.^[1] în cazul încălcării competenței materiale, când procesul este de competența unei instanțe de alt grad sau de competența unei alte secții sau altui complet specializat;

3. în cazul încălcării competenței teritoriale exclusive, când procesul este de competența unei alte instanțe de același grad și părțile nu o pot înlătura.

(3) În toate celelalte cazuri, necompetența este de ordine privată. **[R.A.: art. 159 CPC 1865]**

Recurs în interesul legii. A se vedea Decizia nr. 4/2023 a Înaltei Curți de Casație și Justiție, Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii, redată în extras *infra*, la art. 136.

Art. 130. Invocarea excepției. (1) Necompetența generală a instanțelor judecătorești poate fi invocată de părți ori de către judecător în orice stare a pricinii.

de neconstituționalitate și a constatat că dispozițiile art. 127 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă sunt constituționale în măsura în care privesc și instanța de judecată în calitate de parte reclamantă/pârâtă.

^[1] Pct. 2 de la alin. (2) al art. 129 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 15 din Legea nr. 310/2018. Menționăm că, prin Decizia nr. 17/2018 (M. Of. nr. 872 din 16 octombrie 2018), Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul competent să judece recursul în interesul legii, a admis recursul în interesul legii și a stabilit că necompetența materială procesuală a secției/completului specializat este de ordine publică.

(2)^[1] Necompetența materială și teritorială de ordine publică trebuie invocată de părți ori de către judecător la primul termen de judecată la care părțile sunt legal citate în fața primei instanțe și pot pune concluzii.

(3) Necompetența de ordine privată poate fi invocată doar de către pârât prin întâmpinare sau, dacă întâmpinarea nu este obligatorie, cel mai târziu la primul termen de judecată la care părțile sunt legal citate în fața primei instanțe și pot pune concluzii.

(4) Dacă necompetența nu este de ordine publică, partea care a făcut cererea la o instanță necompetentă nu va putea cere declararea necompetenței. **[R.A.: art. 158 alin. (5), art. 159^a alin. (1)-(3) CPC 1865]**

Recurs în interesul legii. A se vedea Decizia nr. 4/2023 a Înaltei Curți de Casație și Justiție, Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii, redată în extras *infra*, la art. 136.

Art. 131. Verificarea competenței. (1)^[2] La primul termen de judecată la care părțile sunt legal citate în fața primei instanțe și pot pune concluzii, judecătorul este obligat, din oficiu, să verifice și să stabilească dacă instanța sesizată este competentă general, material și teritorial să judece pricina, consemnând în cuprinsul încheierii de ședință temeiurile de drept pentru care constată competența instanței sesizate. Încheierea are caracter interlocutoriu.

(2) În mod excepțional, în cazul în care pentru stabilirea competenței sunt necesare lămuriri ori probe suplimentare, judecătorul va pune această chestiune în discuția părților și va acorda un singur termen în acest scop. **[R.A.: art. 159^a alin. (4)-(5) CPC 1865]**

Recurs în interesul legii. 1. Prin Decizia nr. 31/2019 (M. Of. nr. 133 din 19 februarie 2020), Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul competent să judece recursul în interesul legii, a admis recursul în interesul legii formulat de Colegiul de conducere al Curții de Apel Brașov și, în interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 131 din Codul de procedură civilă, a stabilit:

„Instanța investită prin hotărârea de declinare a competenței poate invoca necompetența materială procesuală dacă instanța care și-a declinat competența în favoarea sa nu a invocat excepția de necompetență în termenul legal, indiferent dacă această din urmă instanță se declarase sau nu competentă prin încheiere interlocutorie pronunțată potrivit prevederilor art. 131 alin. (1) din Codul de procedură civilă”.

2. A se vedea Decizia nr. 27/2021 a Înaltei Curți de Casație și Justiție, Completul pentru soluționarea recursurilor în interesul legii, redată în extras *infra*, la art. 719.

3. A se vedea Decizia nr. 4/2023 a Înaltei Curți de Casație și Justiție, Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii, redată în extras *infra*, la art. 136.

Art. 132. Soluționarea excepției. (1) Când în fața instanței de judecată se pune în discuție competența acesteia, din oficiu sau la cererea părților, ea este obligată să stabilească instanța judecătorească competentă ori, dacă este cazul, un alt organ cu activitate jurisdicțională competent.

(2) Dacă instanța se declară competentă, va trece la judecarea pricinii. Încheierea poate fi atacată numai odată cu hotărârea pronunțată în cauză.

^[1] Alin. (2) și (3) ale art. 130 sunt reproduse astfel cum au fost modificate prin art. I pct. 16 din Legea nr. 310/2018.

^[2] Alin. (1) al art. 131 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 17 din Legea nr. 310/2018.

(3) Dacă instanța se declară incompetentă, hotărârea nu este supusă niciunei căi de atac, dosarul fiind trimis de îndată instanței judecătorești competente sau, după caz, altui organ cu activitate jurisdicțională competent.

(4) Dacă instanța se declară incompetentă și respinge cererea ca inadmisibilă întrucât este de competența unui organ fără activitate jurisdicțională sau ca nefiind de competența instanțelor române, hotărârea este supusă numai recursului la instanța ierarhic superioară. **[R.A.: art. 158 alin. (1)-(3) CPC 1865]**

Art. 133. Conflictul de competență. Cazuri. Există conflict de competență:

1. când două sau mai multe instanțe se declară deopotrivă competente să judece același proces;

2. când două sau mai multe instanțe și-au declinat reciproc competența de a judeca același proces sau, în cazul declinărilor succesive, dacă ultima instanță investită își declină la rândul său competența în favoarea uneia dintre instanțele care anterior s-au declarat incompetente. **[R.A.: art. 20 CPC 1865]**

Recurs în interesul legii. A se vedea Decizia nr. 4/2023 a Înaltei Curți de Casație și Justiție, Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii, redată în extras *infra*, la art. 136.

Art. 134. Suspendarea procesului. Instanța înaintea căreia s-a ivit conflictul de competență va suspenda din oficiu judecata cauzei și va înainta dosarul instanței competente să soluționeze conflictul. **[R.A.: art. 21 CPC 1865]**

Art. 135. Soluționarea conflictului de competență. (1) Conflictul de competență ivit între două instanțe judecătorești se soluționează de instanța imediat superioară și comună instanțelor aflate în conflict.

(2) Nu se poate crea conflict de competență cu Înalta Curte de Casație și Justiție. Hotărârea de declinare a competenței sau de stabilire a competenței pronunțată de Înalta Curte de Casație și Justiție este obligatorie pentru instanța de trimitere.

(3) Conflictul de competență ivit între o instanță judecătorească și un alt organ cu activitate jurisdicțională se rezolvă de instanța judecătorească ierarhic superioară instanței în conflict.

(4) Instanța competentă să judece conflictul va hotărî, în camera de consiliu, fără citarea părților, printr-o hotărâre definitivă. **[R.A.: art. 22 CPC 1865]**

Recurs în interesul legii. Prin Decizia nr. 8/2021 (M. Of. nr. 627 din 25 iunie 2021), Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul pentru soluționarea recursurilor în interesul legii, a admis recursul în interesul legii formulat de Colegiul de conducere al Curții de Apel Constanța și, în interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 135 și art. 136 din Codul de procedură civilă, coroborate cu dispozițiile art. 54 din Legea nr. 304/2004 privind organizarea judiciară, republicată, cu modificările și completările ulterioare, a stabilit: „Completul de judecată competent să soluționeze conflictul de competență ivit în calea de atac a apelului sau în calea de atac a recursului are compunerea prevăzută de lege pentru stadiul procesual al cauzei în care s-a ivit, cu excepția conflictelor date de lege în competența Înaltei Curți de Casație și Justiție, care se soluționează în complet de 3 judecători, conform art. 31 alin. (2) din Legea nr. 304/2004, sau în complet de 5 judecători, în cazul prevăzut de art. 136 alin. (3) din Codul de procedură civilă”.

Notă. Legea nr. 304/2004 a fost abrogată prin Legea nr. 304/2022 privind organizarea judiciară (M. Of. nr. 1104 din 16 noiembrie 2022), dispozițiile avute în vedere de Înalta Curte regăsindu-se în prezent în art. 59 și art. 34 alin. (5) din Legea nr. 304/2022.

Art. 136. Dispoziții speciale. (1) Dispozițiile prezentei secțiuni privitoare la excepția de necompetență și la conflictul de competență se aplică prin asemănare și în cazul secțiilor specializate ale aceleiași instanțe judecătorești, care se pronunță prin încheiere.

(2) Conflictul se va soluționa de secția instanței stabilite potrivit art. 135 corespunzătoare secției înaintea căreia s-a ivit conflictul.

(3) Conflictul dintre două secții ale Înaltei Curți de Casație și Justiție se soluționează de Completul de 5 judecători.

(4) Dispozițiile alin. (1)-(3) se aplică în mod corespunzător și în cazul completelor specializate.

Recurs în interesul legii. 1. A se vedea Decizia nr. 8/2021 a Înaltei Curți de Casație și Justiție, Completul pentru soluționarea recursurilor în interesul legii, redată în extras *supra*, la art. 135.

2. Prin Decizia nr. 4/2023 (M. Of. nr. 575 din 26 iunie 2023), Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii, a admis recursul în interesul legii formulat de Colegiul de conducere al Curții de Apel Galați și, în interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 129 alin. (2) pct. 2, art. 130 alin. (2), art. 131 alin. (1), art. 133 și art. 136 din Codul de procedură civilă, a stabilit:

„Competența materială procesuală a instanței de control judiciar se va determina:

– cu respectarea specializării primei instanțe (complet/secție), care se va aplica în mod corespunzător și în calea de atac;

– în considerarea obiectului și naturii litigiului, astfel cum au fost acestea stabilite de instanța de fond, în cazul soluționării în prim grad de jurisdicție a litigiului de către o instanță care nu cuprinde structuri specializate (secții/completuri)“.

Art. 137. Probele administrate în fața instanței necompetente. În cazul declarării necompetenței, dovezile administrate în fața instanței necompetente rămân câștigate judecății și instanța competentă investită cu soluționarea cauzei nu va dispune refacerea lor decât pentru motive temeinice. *[R.A.: art. 160 CPC 1865]*

Secțiunea a 2-a. Litispendența și conexitatea

Art. 138. Excepția litispendenței. (1) Nimeni nu poate fi chemat în judecată pentru aceeași cauză, același obiect și de aceeași parte, înaintea mai multor instanțe competente sau chiar înaintea aceleiași instanțe, prin cereri distincte.

(2) Excepția litispendenței poate fi invocată de părți sau de instanță din oficiu în orice stare a procesului în fața instanțelor de fond.

(3) Când instanțele sunt de același grad, excepția se invocă înaintea instanței sesizate ulterior. Dacă excepția se admite, dosarul va fi trimis de îndată primei instanțe investite.

(4) Când instanțele sunt de grad diferit, excepția se invocă înaintea instanței de grad inferior. Dacă excepția se admite, dosarul va fi trimis de îndată instanței de fond mai înalte în grad.

(5) Încheierea prin care s-a soluționat excepția poate fi atacată numai odată cu fondul.

(6) Când unul dintre procese se judecă în recurs, iar celălalt înaintea instanțelor de fond, acestea din urmă sunt obligate să suspende judecata până la soluționarea recursului.

(7) Dispozițiile alin. (2), (3) și (5) se aplică în mod corespunzător și atunci când procesele identice se află pe rolul aceleiași instanțe. [R.A.: art. 163 CPC 1865]

Art. 139. Excepția conexității. (1) Pentru asigurarea unei bune judecăți, în primă instanță este posibilă conexarea mai multor procese în care sunt aceleași părți sau chiar împreună cu alte părți și al căror obiect și cauză au între ele o strânsă legătură.

(2) Excepția conexității poate fi invocată de părți sau din oficiu cel mai târziu la primul termen de judecată înaintea instanței ulterior sesizate, care, prin încheiere, se va pronunța asupra excepției. Încheierea poate fi atacată numai odată cu fondul.

(3) Dosarul va fi trimis instanței mai întâi investite, în afară de cazul în care reclamantul și pârâtul cer trimiterea lui la una dintre celelalte instanțe. Dacă instanțele sunt de grad diferit, conexarea dosarelor se va face la instanța superioară în grad.

(4) Când una dintre cereri este de competența exclusivă a unei instanțe, conexarea se face la acea instanță. Dispozițiile art. 99 alin. (2) sunt aplicabile.

(5) În orice stare a judecății procesele conexe pot fi disjuncte și judecate separat, dacă numai unul dintre ele este în stare de judecată. [R.A.: art. 164, art. 165 CPC 1865]

Secțiunea a 3-a. Strămutarea proceselor.

Delegarea instanței

Art. 140. Temeiul strămutării. (1) Strămutarea procesului poate fi cerută pentru motive de bănuială legitimă sau de siguranță publică.

(2) Bănuiala se consideră legitimă în cazurile în care există îndoială cu privire la imparțialitatea judecătorilor din cauza circumstanțelor procesului, calității părților ori unor relații conflictuale locale.

(3) Constituie motiv de siguranță publică împrejurările excepționale care presupun că judecata procesului la instanța competentă ar putea conduce la tulburarea ordinii publice. [R.A.: art. 37 CPC 1865]

Art. 141. Cererea de strămutare. (1) Strămutarea pentru motiv de bănuială legitimă sau de siguranță publică se poate cere în orice fază a procesului.

(2) Strămutarea pentru motiv de bănuială legitimă poate fi cerută de către partea interesată, iar cea întemeiată pe motiv de siguranță publică, numai de către procurorul general de la Parchetul de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție. [R.A.: art. 38 CPC 1865]

Art. 142. Instanța competentă. (1)^[1] Cererea de strămutare întemeiată pe motiv de bănuială legitimă este de competența curții de apel, dacă instanța de la care se cere strămutarea este o judecătorie sau un tribunal din circumscripția acesteia. Dacă

^[1] Alin. (1) al art. 142 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 18 din Legea nr. 310/2018. Menționăm că, prin Decizia nr. 558/2014 (M. Of. nr. 897 din 10 decembrie 2014), Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că dispozițiile art. 142 alin. (1) teza întâi și ale art. 145 alin. (1) teza întâi din Codul de procedură civilă sunt constituționale în măsura în care motivul de bănuială legitimă nu se raportează la calitatea de judecător la curtea de apel a uneia dintre părți, iar prin Decizia nr. 169/2016 (M. Of. nr. 353 din 9 mai 2016), Curtea Constituțională a admis excepția de neconstituționalitate și a constatat că dispozițiile art. 142 alin. (1) teza întâi și ale art. 145 alin. (1) teza întâi din Codul de procedură civilă sunt constituționale în măsura în care motivul de bănuială legitimă nu se raportează la calitatea de parte a curții de apel în raza căreia funcționează instanța investită cu judecarea litigiului.

strămutarea se cere de la curtea de apel, competența de soluționare revine Înaltei Curți de Casație și Justiție. În cazul cererilor de strămutare întemeiate pe motivul de bănuială legitimă vizând calitatea părții de judecător la o instanță din circumscripția curții de apel competente, precum și a celor vizând calitatea de parte a unei instanțe din circumscripția aceleiași curți, competența de soluționare revine Înaltei Curți de Casație și Justiție. Cererea de strămutare se depune la instanța competentă să o soluționeze, care va înștiința de îndată instanța de la care s-a cerut strămutarea despre formularea cererii de strămutare.

(2) Cererea de strămutare întemeiată pe motive de siguranță publică este de competența Înaltei Curți de Casație și Justiție, care va înștiința, de îndată, despre depunerea cererii instanța de la care se cere strămutarea.

(3) La primirea cererii de strămutare, instanța competentă să o soluționeze va putea să solicite dosarul cauzei. [**R.A.:** art. 39 CPC 1865]

Recurs în interesul legii. Prin Decizia nr. 10/2023 (M. Of. nr. 740 din 11 august 2023), Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii, a admis recursul în interesul legii formulat de Colegiul de conducere al Curții de Apel Cluj și, în interpretarea și aplicarea unitară a dispozițiilor art. 142 și art. 144 din Codul de procedură civilă, coroborate cu cele ale art. 59 din Legea nr. 304/2022 privind organizarea judiciară, a stabilit:

„Cererea de strămutare, de competența curții de apel, a unui proces aflat în etapa apelului sau a recursului se soluționează în compunerea prevăzută de lege pentru stadiul procesual respectiv”.

Art. 143. Suspendarea judecării procesului. (1) La solicitarea celui interesat, completul de judecată poate dispune, dacă este cazul, suspendarea judecării procesului, cu darea unei cauțiuni în cuantum de 1.000 lei. Pentru motive temeinice, suspendarea poate fi dispusă în aceleași condiții, fără citarea părților, chiar înainte de primul termen de judecată.

(2) Încheierea asupra suspendării nu se motivează și nu este supusă niciunei căi de atac.

(3) Măsura suspendării judecării procesului va fi comunicată de urgență instanței de la care s-a cerut strămutarea. [**R.A.:** art. 40 alin. (2) CPC 1865]

Art. 144. Judecarea cererii. (1) Cererea de strămutare se judecă de urgență, în camera de consiliu, cu citarea părților din proces.

(2)^[1] Încheierea asupra strămutării se dă fără motivare și este definitivă.

(3) Instanța de la care s-a cerut strămutarea va fi încunoștințată, de îndată, despre admiterea sau respingerea cererii de strămutare. [**R.A.:** art. 40 alin. (1), (4) și (5) teza I CPC 1865]

Recurs în interesul legii. A se vedea Decizia nr. 10/2023 a Înaltei Curți de Casație și Justiție, Completul pentru soluționarea recursului în interesul legii, redată în extras *supra*, la art. 142.

Art. 145. Efectele admiterii cererii. (1) În caz de admitere a cererii de strămutare, curtea de apel trimite procesul spre judecată unei alte instanțe de același grad din

^[1] Alin. (2) al art. 144 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 19 din Legea nr. 310/2018.

circumscripția sa. Înalta Curte de Casație și Justiție va strămuta judecarea cauzei la una dintre instanțele judecătorești de același grad aflate în circumscripția oricăreia dintre curțile de apel învecinate cu curtea de apel în a cărei circumscripție se află instanța de la care se cere strămutarea.

(2) Hotărârea va arăta în ce măsură actele îndeplinite de instanță înainte de strămutare urmează să fie păstrate. În cazul în care instanța de la care s-a dispus strămutarea a procedat între timp la judecarea procesului, hotărârea pronunțată este desființată de drept prin efectul admiterii cererii de strămutare.

(3) Apelul sau, după caz, recursul împotriva hotărârii date de instanța la care s-a strămutat procesul sunt de competența instanțelor ierarhic superioare acesteia. În caz de admitere a apelului sau recursului, trimiterea spre rejudecare, atunci când legea o prevede, se va face la o instanță din circumscripția celei care a soluționat calea de atac. *[R.A.: art. 40 alin. (3) și (5) teza a II-a CPC 1865]*

Art. 146. Formularea unei noi cereri de strămutare. (1) Strămutarea procesului nu poate fi cerută din nou, în afară de cazul în care noua cerere se întemeiază pe împrejurări necunoscute la data soluționării cererii anterioare sau ivite după soluționarea acesteia.

(2) Cererea de strămutare a cauzei introdusă cu nerespectarea prevederilor alin. (1) este inadmisibilă dacă pricina se află pe rolul aceleiași instanțe. *[R.A.: art. 40° CPC 1865]*

Art. 147. Delegarea instanței. Când, din cauza unor împrejurări excepționale, instanța competentă este împiedicată un timp mai îndelungat să funcționeze, Înalta Curte de Casație și Justiție, la cererea părții interesate, va desemna o altă instanță de același grad care să judece procesul. *[R.A.: art. 23 CPC 1865]*

Titlul IV. Actele de procedură

Capitolul I. Forma cererilor

Art. 148. Condițiile generale. (1) Orice cerere adresată instanțelor judecătorești trebuie să fie formulată în scris și să cuprindă indicarea instanței căreia îi este adresată, numele, prenumele, domiciliul sau reședința părților ori, după caz, denumirea și sediul lor, numele și prenumele, domiciliul sau reședința reprezentanților lor, dacă este cazul, obiectul, valoarea pretenției, dacă este cazul, motivele cererii, precum și semnătura. De asemenea, cererea va cuprinde, dacă este cazul, și adresa electronică sau coordonatele care au fost indicate în acest scop de părți, precum numărul de telefon, numărul de fax ori altele asemenea.

(2) Cererile adresate, personal sau prin reprezentant, instanțelor judecătorești pot fi formulate și prin înscris în formă electronică, dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute de lege.

(3) Dispozițiile alin. (2) sunt aplicabile în mod corespunzător și în cazul în care prezentul cod prevede condiția formei scrise a susținerilor, apărărilor sau a concluziilor părților ori a altor acte de procedură adresate instanțelor judecătorești.

(4) În cazurile anume prevăzute de lege, cererile făcute în ședință, la orice instanță, se pot formula și oral, făcându-se mențiune despre aceasta în încheiere.

(5) Dacă din orice motive, cererea nu poate fi semnată la termenul când a fost depusă sau, după caz, la primul termen ce urmează, judecătorul va stabili identitatea părții prin unul dintre mijloacele prevăzute de lege, îi va citi conținutul cererii și îi va lua consimțământul cu privire la aceasta. Despre toate acestea se va face mențiune în încheiere.

(6) Cererile adresate instanțelor judecătorești se timbrează, dacă legea nu prevede altfel. **[R.A.: art. 82 CPC 1865]**

Legislație conexă: O.U.G. nr. 80/2013 privind taxele judiciare de timbru (M. Of. nr. 392 din 29 iunie 2013).

Art. 149. Numărul de exemplare. (1) Când cererea urmează a fi comunicată, ea se va face în atâtea exemplare câte sunt necesare pentru comunicare, în afară de cazurile în care părțile au un reprezentant comun sau partea figurează în mai multe calități juridice, când se va face într-un singur exemplar. În toate cazurile este necesar și un exemplar pentru instanță.

(2) Dispozițiile alin. (1) sunt aplicabile în mod corespunzător și în cazul prevăzut la art. 148 alin. (4), grefierul de ședință fiind ținut să întocmească din oficiu copiile de pe încheiere necesare pentru comunicare.

(3) Dacă obligația prevăzută la alin. (1) nu este îndeplinită, instanța va putea îndeplini din oficiu sau va putea pune în sarcina oricăreia dintre părți îndeplinirea acestei obligații, pe cheltuiala părții care avea această obligație.

(4) În cazul în care cererea a fost comunicată, potrivit legii, prin fax sau prin poștă electronică, grefierul de ședință este ținut să întocmească din oficiu copii de pe cerere, pe cheltuiala părții care avea această obligație. Dispozițiile art. 154 alin. (6) rămân aplicabile. **[R.A.: art. 113 CPC 1865]**

Art. 150. Înscrierile anexate. (1) La fiecare exemplar al cererii se vor alătura copii de pe înscrierile de care partea înțelege a se folosi în proces.

(2) Copiile vor fi certificate de parte pentru conformitate cu originalul.

(3) Se vor putea depune în copie numai părțile din înscris referitoare la proces, urmând ca instanța să ordone, dacă va fi nevoie, înfățișarea înscrisului în întregime.

(4) Când înscrierile sunt redactate într-o limbă străină, ele se depun în copie certificată, însoțite de traducerea legalizată efectuată de un traducător autorizat. În cazul în care nu există un traducător autorizat pentru limba în care sunt redactate înscrierile în cauză, se pot folosi traduceri realizate de persoane de încredere cunoscătoare ale respectivei limbi, în condițiile legii speciale.

(5) Dispozițiile art. 149 se aplică în mod corespunzător. **[R.A.: art. 112 pct. 5 alin. (2)-(4) CPC 1865]**

Art. 151. Cererea formulată prin reprezentant. (1) Când cererea este făcută prin mandatar, se va alătura procura în original sau în copie legalizată.

(2) Avocatul și consilierul juridic vor depune împuternicirea lor, potrivit legii.

(3) Reprezentantul legal va alătura o copie legalizată de pe înscrisul doveditor al calității sale.

(4) Reprezentanții persoanelor juridice de drept privat vor depune, în copie, un extras din registrul public în care este menționată împuternicirea lor.

(5) Organul de conducere sau, după caz, reprezentantul desemnat al unei asociații, societăți ori alte entități fără personalitate juridică, înființată potrivit legii, va anexa, în copie legalizată, extrasul din actul care atestă dreptul său de reprezentare în justiție. [R.A.: art. 83 CPC 1865]

Art. 152. Cererea greșit denumită. Cererea de chemare în judecată sau pentru exercitarea unei căi de atac este valabil făcută chiar dacă poartă o denumire greșită. [R.A.: art. 84 CPC 1865]

Recurs în interesul legii. A se vedea Decizia nr. 19/2016 a Înaltei Curți de Casație și Justiție, Completul competent să judece recursul în interesul legii, redată în extras *infra*, la art. 457.

Capitolul II. Citarea și comunicarea actelor de procedură

Art. 153. Obligația de a cita părțile. (1) Instanța poate hotărî asupra unei cereri numai dacă părțile au fost citate ori s-au prezentat, personal sau prin reprezentant, în afară de cazurile în care prin lege se dispune altfel.

(2) Instanța va amâna judecarea și va dispune să se facă citarea ori de câte ori constată că partea care lipsește nu a fost citată cu respectarea cerințelor prevăzute de lege, sub sancțiunea nulității. [R.A.: art. 85, art. 107 CPC 1865]

Art. 154. Organe competente și modalități de comunicare. (1) Comunicarea citațiilor și a tuturor actelor de procedură se va face, din oficiu, prin agenții procedurale ai instanței sau prin orice alt salariat al acesteia, precum și prin agenți ori salariați ai altor instanțe, în ale căror circumscripții se află cel căruia i se comunică actul.

(2) Comunicarea se face în plic închis, la care se alătură dovada de înmănare/procesul-verbal și înștiințarea prevăzute la art. 163. Plicul va purta mențiunea „PENTRU JUSTIȚIE. A SE ÎNMÂNĂ CU PRIORITATE”.

(3) Instanța solicitată, când i se cere să îndeplinească procedura de comunicare pentru altă instanță, este obligată să ia de îndată măsurile necesare, potrivit legii, și să trimită instanței solicitante dovezile de îndeplinire a procedurii.

(4)^[1] În cazul în care comunicarea potrivit alin. (1) nu este posibilă, aceasta se va face prin poștă, cu scrisoare recomandată, cu confirmare de primire, în plic închis, la care se atașează dovada de primire/procesul-verbal și înștiințarea prevăzute la art. 163.

(5) La cererea părții interesate și pe cheltuiala sa, comunicarea actelor de procedură se va putea face în mod nemijlocit prin executori judecătorești, care vor fi ținuti să îndeplinească formalitățile procedurale prevăzute în prezentul capitol, sau prin servicii de curierat rapid, în acest din urmă caz dispozițiile alin. (4) fiind aplicabile în mod corespunzător.

(6)^[2] Comunicarea citațiilor și a altor acte de procedură se poate face de grefa instanței și prin telefax, poștă electronică sau prin alte mijloace ce asigură transmiterea

^[1] Alin. (4) al art. 154 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 20 din Legea nr. 310/2018.

^[2] Alin. (6) al art. 154 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 20 din Legea nr. 310/2018.

textului actului și confirmarea primirii acestuia, dacă partea a indicat instanței datele corespunzătoare în acest scop. Comunicarea actelor de procedură va fi însoțită de semnătura electronică extinsă a instanței care va înlocui ștampila instanței și semnătura grefierului de ședință din mențiunile obligatorii ale citației. Fiecare instanță va avea o singură semnătură electronică extinsă pentru citații și acte de procedură.

(6)^[1] Citațiile și celelalte acte de procedură menționate la alin. (6) se consideră comunicate la momentul la care au primit mesaj din partea sistemului folosit că au ajuns la destinatar potrivit datelor furnizate de acesta.

(7) Instanța va verifica efectuarea procedurilor de citare și comunicare dispuse pentru fiecare termen și, când este cazul, va lua măsuri de refacere a acestor proceduri, precum și pentru folosirea altor mijloace ce pot asigura înștiințarea părților pentru înfățișarea la termen.

(8) În scopul obținerii datelor și informațiilor necesare realizării procedurii de comunicare a citațiilor, a altor acte de procedură, precum și îndeplinirii oricărei atribuții proprii activității de judecată, instanțele au drept de acces direct la bazele de date electronice sau la alte sisteme de informare deținute de autorități și instituții publice. Acestea au obligația de a lua măsurile necesare în vederea asigurării accesului direct al instanțelor la bazele de date electronice și sistemele de informare deținute. *[R.A.: art. 86, art. 86² CPC 1865]*

Dezlegarea unor chestiuni de drept. Prin Decizia nr. 75/2022 (M. Of. nr. 182 din 3 martie 2023), Înalta Curte de Casație și Justiție, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie civilă, a admis sesizarea formulată de Tribunalul Dolj, Secția contencios administrativ și fiscal, privind pronunțarea unei hotărâri prealabile și, în interpretarea și aplicarea dispozițiilor art. 154 alin. (1), (6) și (6¹), art. 163 alin. (5), art. 164 alin. (4) și art. 175 alin. (1) din Codul de procedură civilă, a stabilit:

„Efectuarea procedurii de citare, în conformitate cu dispozițiile art. 154 alin. (6) din Codul de procedură civilă, dacă partea a solicitat și a indicat datele corespunzătoare în acest scop, constituie o modalitate principală de comunicare a actelor de procedură, fără a fi condiționată de efectuarea procedurii în format letric, conform dispozițiilor art. 154 alin. (1) din același act normativ.

Actul de citare a părții în proces, într-o altă modalitate decât cea invocată prin cererea adresată instanței, este lovit de nulitate în temeiul dispozițiilor art. 175 alin. (1) din Codul de procedură civilă, dacă prin nerespectarea modalității de comunicare a actului de procedură s-a adus părții o vătămare care nu poate fi înlăturată decât prin desființarea acestuia, fără a fi condiționată de utilizarea procedurii înscrierii în fals, în temeiul dispozițiilor art. 163 alin. (5) și art. 164 alin. (4) din Codul de procedură civilă”.

Legislație conexă: art. 42 din Legea nr. 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență (M. Of. nr. 466 din 25 iunie 2014).

Art. 154¹.^[2] Comunicarea hotărârilor judecătorești. (1) Comunicarea hotărârilor judecătorești se va face, din oficiu, prin poștă electronică dacă partea a indicat instanței datele corespunzătoare în acest scop direct sau la solicitarea expresă a instanței în timpul procesului. Comunicarea va fi însoțită de semnătura electronică extinsă a instanței, care va înlocui ștampila instanței și semnătura grefierului de ședință.

[1] Alin. (6¹) al art. 154 a fost introdus prin art. I pct. 21 din Legea nr. 310/2018.

[2] Art. 154¹ a fost introdus prin art. unic din Legea nr. 192/2022.

(2) Hotărârile judecătorești se consideră comunicate la momentul la care au primit mesaj din partea sistemului folosit că au ajuns la destinatar potrivit datelor furnizate de acesta.

(3) Dacă comunicarea prin poștă electronică nu este posibilă din pricina lipsei datelor în acest sens sau sistemul folosit indică eroare în transmiterea prin poștă electronică, comunicarea hotărârilor judecătorești se va face potrivit art. 154.

Art. 155. Locul citării. (1) Vor fi citați:

1. statul, prin Ministerul Finanțelor Publice sau alte organe anume desemnate în acest scop de lege, la sediul acestora;

2. unitățile administrativ-teritoriale și celelalte persoane juridice de drept public, prin cei însărcinați să le reprezinte în justiție, la sediul acestora;

3. persoanele juridice de drept privat, prin reprezentanții lor, la sediul principal sau, atunci când este cazul, la sediul dezmembrământului lor;

4. asociațiile, societățile și alte entități fără personalitate juridică constituite potrivit legii, prin reprezentantul desemnat, la sediul sau domiciliul acestuia;

5. cei supuși procedurii insolvenței, precum și creditorii acestora, la domiciliul sau, după caz, la sediul acestora; după deschiderea procedurii, citarea va fi efectuată potrivit legii speciale;

6. persoanele fizice, la domiciliul lor; în cazul în care nu locuiesc la domiciliu, citarea se va face la reședința cunoscută ori la locul ales de ele; în lipsa acestora, citarea poate fi făcută la locul cunoscut unde își desfășoară permanent activitatea curentă;

7.^[1] persoanele fără capacitate de exercițiu, prin reprezentanții lor legali, la domiciliul, reședința ori sediul acestora, după caz; în caz de numire a unui curator special, potrivit art. 58, citarea se va face prin acest curator, la sediul său profesional;

7¹.^[2] persoanele cu capacitate de exercițiu restrânsă, personal și prin ocrotitorii lor legali, la domiciliul, reședința ori sediul acestora, după caz; în caz de numire a unui curator special, potrivit art. 58, citarea se va face și prin acest curator, la sediul său profesional;

8. bolnavii internați în unități sanitare, la administrația acestora;

9. militarii încazarmați, la unitatea din care fac parte, prin comandamentul acesteia;

10. cei care fac parte din echipajul unei nave maritime sau fluviale, alta decât militară, dacă nu au domiciliul cunoscut, la căpitania portului unde este înregistrată nava;

11. deținuții, la administrația locului de deținere;

12. personalul misiunilor diplomatice, al oficiilor consulare și cetățenii români trimiși să lucreze în cadrul personalului organizațiilor internaționale, precum și membrii de familie care locuiesc cu ei, cât timp se află în străinătate, prin Ministerul Afacerilor Externe; alți cetățeni români, aflați în străinătate în interes de serviciu, inclusiv membrii familiilor care îi însoțesc, prin organele centrale care i-au trimis sau în subordinea cărora se află unitatea care i-a trimis în străinătate;

13. persoanele care se află în străinătate, altele decât cele prevăzute la pct. 12, dacă au domiciliul sau reședința cunoscută, printr-o citație scrisă trimisă cu scrisoare

^[1] Pct. 7 de la alin. (1) al art. 155 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. 8 pct. 4 din Legea nr. 140/2022.

^[2] Pct. 7¹ de la alin. (1) al art. 155 a fost introdus prin art. 8 pct. 5 din Legea nr. 140/2022.

recomandată cu conținut declarat și confirmare de primire, recipisa de predare a scrisorii la poșta română, în cuprinsul căreia vor fi menționate actele ce se expediază, ținând loc de dovadă a îndeplinirii procedurii, dacă prin tratate sau convenții internaționale la care este parte România ori prin acte normative speciale nu se prevede altfel. Dacă domiciliul sau reședința celor aflați în străinătate nu este cunoscut/cunoscută, citarea se face potrivit art. 167. În toate cazurile, dacă cei aflați în străinătate au mandatar cunoscut în țară, va fi citat numai acesta din urmă;

14. cei cu domiciliul sau reședința necunoscută, potrivit art. 167;

15. moștenitorii, până la intervenirea lor în proces, printr-un curator special numit de instanță, la domiciliul acestuia.

(2) În cazurile prevăzute la alin. (1) pct. 1 și 2, statul, prin Ministerul Finanțelor Publice, unitățile administrativ-teritoriale, precum și celelalte persoane juridice de drept public își pot alege un sediu procesual la care vor fi comunicate toate actele de procedură. [R.A.: art. 87 CPC 1865]

Art. 156. Obligația alegerii locului citării. Persoanele care se află în străinătate, citate potrivit art. 155 alin. (1) pct. 12 și 13, pentru primul termen de judecată, vor fi înștiințate prin citație că au obligația de a-și alege un domiciliu în România unde urmează să li se facă toate comunicările privind procesul. În cazul în care acestea nu se conformează, comunicările li se vor face prin scrisoare recomandată, recipisa de predare la poșta română a scrisorii, în cuprinsul căreia vor fi menționate actele ce se expediază, ținând loc de dovadă de îndeplinire a procedurii. [R.A.: art. 114¹ alin. (4) CPC 1865]

Art. 157. Cuprinsul citației. (1) Citația va cuprinde:

a) denumirea instanței, sediul ei și, când este cazul, alt loc decât sediul instanței unde urmează să se desfășoare judecarea procesului;

b) data emiterii citației;

c) numărul dosarului;

d) anul, luna, ziua și ora înfățișării;

e) numele și prenumele sau denumirea, după caz, ale/a celui citat, precum și locul unde se citează;

f) calitatea celui citat;

g) numele și prenumele sau denumirea, după caz, ale/a părții potrivnice și obiectul cererii;

h) indicarea, dacă este cazul, a taxei judiciare de timbru și a timbrului judiciar datorate de cel citat;

i) mențiunea că, prin înmânarea citației, sub semnătură de primire, personal ori prin reprezentant legal sau convențional ori prin funcționarul sau persoana însărcinată cu primirea corespondenței pentru un termen de judecată, cel citat este considerat că are în cunoștință și termenele de judecată ulterioare aceluia pentru care citația i-a fost înmănată;

j) alte mențiuni prevăzute de lege sau stabilite de instanță;

k) ștampila instanței și semnătura grefierului.

(2) În citație se menționează, când este cazul, orice date necesare pentru stabilirea adresei celui citat, precum și dacă citarea se face cu chemarea la interogatoriu sau dacă cel citat este obligat să prezinte anumite înscrisuri ori dacă i se comunică odată

cu citația alte acte de procedură. În cazurile în care întâmpinarea nu este obligatorie, în citație se va menționa obligația pârâtului de a-și pregăti apărarea pentru primul termen de judecată, propunând probele de care înțelege să se folosească, sub sancțiunea prevăzută de lege, care va fi indicată expres.

(3) Cerințele de la alin. (1) lit. a), c), d), e) și k) sunt prevăzute sub sancțiunea nulității. *[R.A.: art. 88 CPC 1865]*

Art. 158. Alegerea locului citării și al comunicării altor acte de procedură.

(1) În caz de alegere de domiciliu sau, după caz, de sediu, dacă partea a arătat și persoana însărcinată cu primirea actelor de procedură, comunicarea acestora se va face la acea persoană, iar în lipsa unei asemenea mențiuni, comunicarea se va face, după caz, potrivit art. 155 sau 156.

(2) Partea poate alege ca toate actele de procedură să îi fie comunicate la căsuța poștală. *[R.A.: art. 93 CPC 1865]*

Art. 159. Termenul pentru înmânarea citației. Citația și celelalte acte de procedură, sub sancțiunea nulității, vor fi înmânate părții cu cel puțin 5 zile înaintea termenului de judecată. În cazuri urgente sau atunci când legea prevede în mod expres, judecătorul poate dispune scurtarea termenului de înmânare a citației ori actului de procedură, despre aceasta făcându-se mențiune în citație sau în actul de procedură. *[R.A.: art. 89 alin. (1) CPC 1865]*

Art. 160. Invocarea și înlăturarea neregularităților privind citarea. (1) Dacă partea prezintă în instanță, personal sau prin reprezentant, nu a primit citația sau a primit-o într-un termen mai scurt decât cel prevăzut la art. 159 ori există o altă cauză de nulitate privind citația sau procedura de înmânare a acesteia, procesul se amână, la cererea părții interesate.

(2) Orice neregularitate cu privire la citare nu va mai fi luată în considerare în cazul în care, potrivit alin. (1), nu s-a cerut amânarea procesului, precum și în cazul în care partea lipsă la termenul la care s-a produs neregularitatea nu a invocat-o la termenul următor producerii ei, dacă la acest termen ea a fost prezentă sau legal citată.

(3) În lipsa părții nelegal citate, neregularitatea privind procedura de citare a acesteia poate fi invocată și de celelalte părți ori din oficiu, însă numai la termenul la care ea s-a produs. *[R.A.: art. 89 alin. (2) CPC 1865]*

Art. 161. Înmânarea făcută personal celui citat. (1) Înmânarea citației și a tuturor actelor de procedură se face personal celui citat, la locul citării stabilit potrivit art. 155 alin. (1) pct. 6.

(2) Înmânarea se poate face oriunde se află cel citat.

(3) Pentru cei care locuiesc în hotel sau cămin, citația se predă, în lipsa lor, administratorului hotelului ori așezământului, iar, în lipsa acestuia, portarului ori celui care în mod obișnuit îl înlocuiește.

(4) Pentru cei care se găsesc sub arme, citația se înmânează la unitatea din care fac parte.

(5) Celor care alcătuiesc echipajul unei nave maritime sau fluviale, în lipsa unui domiciliu cunoscut, înmânarea se face la căpitania portului unde se găsește înregistrată nava.

(6) Pentru deținuți, înmânarea se face la administrația închisorii.

(7) Pentru bolnavii aflați în spitale, sanatorii sau alte asemenea așezăminte de asistență medicală ori socială, înmânarea se face la administrația acestora. [R.A.: art. 90 CPC 1865]

Art. 162. Înmânarea făcută altor persoane. (1) Înmânarea citațiilor și a tuturor actelor de procedură în cazurile prevăzute la art. 155 alin. (1) pct. 1-5 și pct. 12 sau atunci când actul urmează să fie înmănat unui avocat, notar public ori executor judecătoresc se poate face funcționarului sau persoanei însărcinate cu primirea corespondenței, care va semna dovada. În lipsa acestora, înmânarea citației sau a actelor de procedură se va face administratorului clădirii, iar, în lipsă, paznicului sau agentului de pază, care va semna procesul-verbal întocmit în acest scop de către agent, după ce acesta din urmă a certificat în prealabil identitatea și calitatea sa.

(2) În cazurile prevăzute la art. 161 alin. (4)-(7), unitatea unde se află cel citat îi va înmâna de îndată acestuia citația ori, după caz, actul de procedură comunicat sub luare de dovadă, certificându-i semnătura sau arătând motivul pentru care nu s-a putut obține semnătura lui. În acest din urmă caz se va proceda potrivit alin. (1). Dovada se va preda agentului ori va fi trimisă direct instanței, dacă înmânarea citației nu s-a putut face de îndată. [R.A.: art. 91 CPC 1865]

Art. 163. Procedura de comunicare. (1) Comunicarea citației se va face persoanei în drept să o primească, care va semna dovada de înmânare certificată de agentul însărcinat cu înmânarea.

(2) Dacă destinatarul primește citația, dar refuză să semneze dovada de înmânare ori, din motive întemeiate, nu o poate semna, agentul va întocmi un proces-verbal în care va arăta aceste împrejurări.

(3) Dacă destinatarul refuză să primească citația, agentul o va depune în cutia poștală. În lipsa cutiei poștale, va afișa pe ușa locuinței destinatarului o înștiințare care trebuie să cuprindă:

- a) anul, luna, ziua și ora când depunerea sau, după caz, afișarea a fost făcută;
- b) numele și prenumele celui care a făcut depunerea sau, după caz, afișarea și funcția acestuia;
- c) numele, prenumele și domiciliul sau, după caz, reședința, respectiv sediul celui înștiințat;
- d) numărul dosarului în legătură cu care se face înștiințarea și denumirea instanței pe rolul căreia se află dosarul, cu indicarea sediului acesteia;
- e) arătarea actelor de procedură despre a căror comunicare este vorba;
- f) mențiunea că după o zi, dar nu mai târziu de 7 zile de la afișarea înștiințării ori, când există urgență, nu mai târziu de 3 zile, destinatarul este în drept să se prezinte la sediul instanței de judecată pentru a i se comunica citația. Când domiciliul sau reședința ori, după caz, sediul acestuia nu se află în localitatea unde instanța de judecată își are sediul, înștiințarea va cuprinde mențiunea că pentru a i se comunica citația destinatarul este în drept să se prezinte la sediul primăriei în a cărei rază teritorială locuiește sau își are sediul;

g) mențiunea că, în cazul în care, fără motive temeinice, destinatarul nu se prezintă pentru comunicarea citației în interiorul termenului de 7 zile sau, după caz, al termenului de 3 zile prevăzut la lit. f), citația se consideră comunicată la împlinirea acestui termen;

h) semnătura celui care a depus sau afișat înștiințarea.

(4) Mențiunile de la alin. (3) lit. c)-g) se completează de către grefa instanței. Termenele prevăzute la alin. (3) lit. f) și g) se calculează zi cu zi.

(5) Despre împrejurările arătate la alin. (3) agentul va întocmi un proces-verbal, care va cuprinde mențiunile arătate la art. 164, acesta făcând dovada până la înscrierea în fals cu privire la faptele constatate personal de cel care l-a încheiat.

(6) Dacă destinatarul nu este găsit la domiciliu ori reședință sau, după caz, sediu, agentul îi va înmâna citația unei persoane majore din familie sau, în lipsă, oricărei alte persoane majore care locuiește cu destinatarul ori care, în mod obișnuit, îi primește corespondența.

(7) Când destinatarul locuiește într-un hotel sau într-o clădire compusă din mai multe apartamente și nu este găsit la această locuință a sa, agentul îi va comunica citația administratorului, portarului sau celui care, în mod obișnuit, îl înlocuiește. În aceste cazuri, persoana care primește citația va semna dovada de primire, agentul certificându-i identitatea și semnătura și încheind un proces-verbal cu privire la aceste împrejurări. Dispozițiile alin. (2) se aplică în mod corespunzător.

(8) În cazul în care lipsesc persoanele prevăzute la alin. (6) și (7), precum și atunci când acestea, deși prezente, refuză să primească actul, sunt aplicabile dispozițiile alin. (3)-(5).

(9) În cazurile prevăzute la alin. (3) și (8), agentul are obligația ca, în termen de cel mult 24 de ore de la depunerea sau afișarea înștiințării, să depună citația, precum și procesul-verbal prevăzut la alin. (5), la sediul instanței de judecată care a emis citația ori, după caz, la cel al primăriei în raza căreia destinatarul locuiește sau își are sediul, urmând ca acestea să comunice citația.

(10) Când părții sau reprezentantului ei i s-a înmânat citația de către funcționarul anume desemnat în cadrul primăriei, acesta are obligația ca, în termen de cel mult 24 de ore de la înmânare, să înainteze instanței de judecată dovada de înmânare prevăzută la alin. (1), precum și procesul-verbal prevăzut la alin. (5).

(11) Când termenul prevăzut la alin. (3) lit. f) s-a împlinit fără ca partea sau un reprezentant al ei să se prezinte la primărie pentru a i se înmâna citația, funcționarul anume însărcinat din cadrul primăriei va înainta instanței de judecată, de îndată, citația ce trebuia comunicată, precum și procesul-verbal prevăzut la alin. (5).

(11¹)^[1] Atunci când comunicarea actelor s-a realizat potrivit prevederilor art. 154 alin. (6) mesajul de comunicare către destinatar primit de la sistem constituie dovada de comunicare. Acesta se va lista și se va atașa la dosarul cauzei.

(12) Dispozițiile prezentului articol se aplică și la comunicarea sau notificarea oricărui alt act de procedură. *[R.A.: art. 92 CPC 1865]*

Dezlegarea unor chestiuni de drept. A se vedea Decizia nr. 75/2022 a Înaltei Curți de Casație și Justiție, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie civilă, redată în extras *supra*, la art. 154.

Art. 164. Cuprinsul dovezii de înmânare și al procesului-verbal. (1) Dovada de înmânare a citației sau a altui act de procedură ori, după caz, procesul-verbal va cuprinde:

^[1] Alin. (11¹) al art. 163 a fost introdus prin art. I pct. 22 din Legea nr. 310/2018.

a) anul, luna, ziua și ora când dovada a fost luată sau procesul-verbal a fost întocmit;
b) numele, prenumele și funcția agentului, precum și, dacă este cazul, ale funcționarului de la primărie;

c) numele și prenumele sau denumirea, după caz, și domiciliul ori sediul destinatarului, cu arătarea numărului etajului, apartamentului sau camerei, dacă cel citat locuiește într-o clădire cu mai multe etaje ori apartamente sau în hotel, precum și dacă actul de procedură a fost înmănat la locuința sa, depus în cutia poștală ori afișat pe ușa locuinței. Dacă actul de procedură a fost înmănat în alt loc, se va face mențiune despre aceasta;

d) numele, prenumele și calitatea celui căruia i s-a făcut înmânarea, în cazul în care actul de procedură a fost înmănat altei persoane decât destinatarului;

e) denumirea instanței de la care emană citația ori alt act de procedură și numărul dosarului;

f) semnătura celui care a primit citația sau alt act de procedură, precum și semnătura agentului sau, după caz, funcționarului de la primărie care o certifică, iar în cazul în care se întocmește proces-verbal, semnătura agentului, respectiv a funcționarului primăriei.

(2) Procesul-verbal va cuprinde, de asemenea, și arătarea motivelor pentru care a fost întocmit.

(3) Cerințele de la alin. (1) lit. a), c), d), e) și f) sunt prevăzute sub sancțiunea nulității.

(4) Mențiunile din procesul-verbal privitoare la faptele constatate personal de cel care l-a întocmit nu pot fi combătute decât prin procedura înscrierii în fals.
[R.A.: art. 100 CPC 1865]

Dezlegarea unor chestiuni de drept. A se vedea Decizia nr. 75/2022 a Înaltei Curți de Casație și Justiție, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie civilă, redată în extras *supra*, la art. 154.

Art. 165. Data îndeplinirii procedurii. Procedura se socotește îndeplinită:

1. la data semnării dovezii de înmânare ori, după caz, a încheierii procesului-verbal prevăzut la art. 164, indiferent dacă partea a primit sau nu citația ori alt act de procedură personal;

2. în cazul citării ori comunicării altui act de procedură efectuate prin poștă sau curierat rapid, potrivit art. 154 alin. (4) și (5), procedura se socotește îndeplinită la data semnării de către parte a confirmării de primire ori a consemnării, potrivit art. 163, de către funcționarul poștal sau de către curier a refuzului acesteia de a primi corespondența;

3.^[1] în cazul citării sau comunicării altui act de procedură efectuate potrivit prevederilor art. 154 alin. (6), procedura se socotește îndeplinită la data arătată pe copia imprimată a expedierii, certificată de grefierul care a făcut transmisiunea.

Art. 166. Imposibilitatea de a comunica actul de procedură. Când comunicarea actelor de procedură nu se poate face deoarece imobilul a fost demolat, a devenit nelocuibil sau de neîntrebuințat ori destinatarul actului nu mai locuiește în imobilul

^[1] Pct. 3 al art. 165 este reprodus astfel cum a fost modificat prin art. I pct. 23 din Legea nr. 310/2018.

respectiv sau atunci când comunicarea nu poate fi făcută din alte motive asemănătoare, agentul va raporta cazul grefei instanței spre a înștiința din timp partea care a cerut comunicarea despre această împrejurare și a-i pune în vedere să facă demersuri pentru a obține noua adresă unde urmează a se face comunicarea. *[R.A.: art. 94 CPC 1865]*

Art. 167. Citarea prin publicitate. (1) Când reclamantul învederează, motivat, că, deși a făcut tot ce i-a stat în putință, nu a reușit să afle domiciliul pârâtului sau un alt loc unde ar putea fi citat potrivit legii, instanța va putea încuviința citarea acestuia prin publicitate.

(2) Citarea prin publicitate se face afișându-se citația la ușa instanței, pe portalul instanței de judecată competente și la ultimul domiciliu cunoscut al celui citat. În cazurile în care apreciază că este necesar, instanța va dispune și publicarea citației în Monitorul Oficial al României sau într-un ziar central de largă răspândire.

(3) Odată cu încuviințarea citării prin publicitate, instanța va numi un curator dintre avocații baroului, potrivit art. 58, care va fi citat la dezbateri pentru reprezentarea intereselor pârâtului.

(4) Procedura se socotește îndeplinită în a 15-a zi de la publicarea citației, potrivit dispozițiilor alin. (2).

(5) Dacă cel citat se înfățișează și dovedește că a fost citat prin publicitate cu rea-credință, toate actele de procedură ce au urmat încuviințării acestei citări vor fi anulate, iar reclamantul care a cerut citarea prin publicitate va fi sancționat potrivit dispozițiilor art. 187 alin. (1) pct. 1 lit. c). *[R.A.: art. 95 CPC 1865]*

Art. 168. Afișarea. Când legea sau instanța dispune ca citarea părților sau comunicarea anumitor acte de procedură să se facă prin afișare, această afișare se va face la instanță de către grefier, iar în afara instanței, de agenții însărcinați cu comunicarea actelor de procedură, încheindu-se un proces-verbal, potrivit art. 164, ce se va depune la dosar.

Art. 169. Comunicarea între avocați sau consilieri juridici. După sesizarea instanței, dacă părțile au avocat sau consilier juridic, cererile, întâmpinările ori alte acte se pot comunica direct între aceștia. În acest caz, cel care primește cererea va atesta primirea pe însuși exemplarul care urmează a fi depus la instanță sau, după caz, prin orice alte mijloace care asigură îndeplinirea acestei proceduri. *[R.A.: art. 86¹ CPC 1865]*

Art. 170. Comunicarea în instanță. (1) Partea prezentă în instanță personal, prin avocat sau prin alt reprezentant este obligată să primească actele de procedură și orice înscris folosit în proces, care i se comunică în ședință. Dacă se refuză primirea, actele și înscrisurile se consideră comunicate prin depunerea lor la dosar, de unde, la cerere, partea le poate primi sub semnătură.

(2) Partea are dreptul să ridice și între termene, sub semnătură, actele de procedură și înscrisurile prevăzute la alin. (1). *[R.A.: art. 96 CPC 1865]*

Art. 171. Zilele de comunicare. Când comunicarea actelor de procedură se face prin agenți procedurali, ei nu vor putea instrumenta decât în zilele lucrătoare între orele 7,00-20,00, iar în cazuri urgente, și în zilele nelucrătoare sau de sărbători legale, dar numai cu încuviințarea președintelui instanței. *[R.A.: art. 97 CPC 1865]*

Art. 172. Schimbarea locului citării. Dacă în cursul procesului una dintre părți și-a schimbat locul unde a fost citată, ea este obligată să încunoștințeze instanța, indicând locul unde va fi citată la termenele următoare, precum și partea adversă prin scrisoare recomandată, a cărei recipisă de predare se va depune la dosar odată cu cererea prin care se înștiințează instanța despre schimbarea locului citării. În cazul în care partea nu face această încunoștințare, procedura de citare pentru aceeași instanță este valabil îndeplinită la vechiul loc de citare. *[R.A.: art. 98 CPC 1865]*

Art. 173. Comunicarea către alți participanți. Citarea martorilor, experților, traducătorilor, interpreților ori a altor participanți în proces, precum și, când este cazul, comunicarea actelor de procedură adresate acestora sunt supuse dispozițiilor prezentului capitol, care se aplică în mod corespunzător.

Capitolul III. Nulitatea actelor de procedură

Art. 174. Noțiune și clasificare. (1) Nulitatea este sancțiunea care lipsește total sau parțial de efecte actul de procedură efectuat cu nerespectarea cerințelor legale, de fond sau de formă.

(2) Nulitatea este absolută atunci când cerința nerespectată este instituită printr-o normă care ocrotește un interes public.

(3) Nulitatea este relativă în cazul în care cerința nerespectată este instituită printr-o normă care ocrotește un interes privat.

Art. 175. Nulitatea condiționată. (1) Actul de procedură este lovit de nulitate dacă prin nerespectarea cerinței legale s-a adus părții o vătămare care nu poate fi înlăturată decât prin desființarea acestuia.

(2) În cazul nulităților expres prevăzute de lege, vătămarea este prezumată, partea interesată putând face dovada contrară. *[R.A.: art. 105 alin. (2) CPC 1865]*

Dezlegarea unor chestiuni de drept. A se vedea Decizia nr. 75/2022 a Înaltei Curți de Casație și Justiție, Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept în materie civilă, redată în extras *supra*, la art. 154.

Art. 176. Nulitatea necondiționată. Nulitatea nu este condiționată de existența unei vătămări în cazul încălcării dispozițiilor legale referitoare la:

1. capacitatea procesuală;
2. reprezentarea procesuală;
3. competența instanței;
4. compunerea sau constituirea instanței;
5. publicitatea ședinței de judecată;
6. alte cerințe legale extrinseci actului de procedură, dacă legea nu dispune altfel. *[R.A.: art. 105 alin. (1) CPC 1865]*

Art. 177. Îndreptarea neregularităților actului de procedură. (1) Ori de câte ori este posibilă înlăturarea vătămării fără anularea actului, judecătorul va dispune îndreptarea neregularităților actului de procedură.

(2) Cu toate acestea, nulitatea nu poate fi acoperită dacă a intervenit decăderea ori o altă sancțiune procedurală sau dacă se produce ori subzistă o vătămare.